

Ludwig Jahne

(1856–1937)

Tokrat podrobneje predstavljamo avtorja planinskih vodnikov, ki je s svojim delovanjem pustil neizbrisen pečat na območju Karavank. V obravnavanem času, to je bila druga polovica devetnajstega stoletja do prve svetovne vojne, je bil delež "gorohodcev" večinsko na strani bolj situiranih tujcev, kar se je odrazilo tudi pri avtorstvu planinskih vodnikov. Med pisci tovrstne literature zato najdemo večinoma Neslovence, predvsem z območja Koroške, iz sveta med Dravo in Karavankami, kjer je živel tudi Ludwig Jahne.

Pisca so zaznamovali ne le nacionalno mešano področje in za tisti čas vse večje zaostrovanje odnosov med Slovenci in Nemci, ampak tudi Koroški plebiscit in prva svetovna vojna. Kljub Jahnejevi izraziti in jasni nemški usmeritvi pa ta v planinski literaturi ni prišla nikoli do izraza. Pri zbiranju in urejanju biografskih podatkov smo se le deloma naslonili na avstrijski biografski leksikon, več podatkov iz njegovega življenja so nam nudili takratni koroški časopisi. Še zlasti nemško usmerjeni *Freie Stimmen*, kjer je avtor objavil precej prispevkov. Zanimivo je, da ga uradni avstrijski leksikon označuje kot kemika, brskanje po katalogu Avstrijske narodne knjižnice (ONB) pa pokaže, da je bil poleg številnih planinskih vodnikov tudi avtor različnih pesniških in proznih besedil.

Ludwig Jahne je bil po rodu sudetski Nемеc. S tremi leti je prvič obiskal Koroško, natančneje Železno Kaplo (Eisenkappel). Tam je živel in deloval kot gozdarski mojster njegov stric po mamini strani. Mladi Ludwig

se je nad deželo navdušil in poslej vsake počitnice preživel na Koroškem, v svoji drugi domovini. Na Dunaju se je po končani višji realki vpisal na tehniško visoko šolo in se posvečal študiju kemije.

Leta 1887 je postal asistent na visoki šoli Hochschule für Bodenkultur, kjer je ostal dve leti. V letih med 1882–1889 je delal v različnih kemijskih podjetjih na Češkem, v Magdeburgu in v Porenju, dokler leta 1892 ni postal direktor tovarne svinca v Celovcu. V tem kraju se je nato končno lahko posvetil poklicu, naravi in družini. Februarja 1885 se zaročil, dve leti pozneje pa poročil s hčerko bivšega deželnega poslanca in dvornega svetnika, rojenega v Trziču, Adolfa von Pantza.

Leta 1901 je Jahne v Pliberku prevzel mesto direktorja centralnega laboratorija Pliberske rudarske zveze, ki je združevala vsa tri svinčarska podjetja na vzhodnem Koroškem. V zakonu se mu je rodila hči Michaela, ki se je poročila s Hansom Heinrichom Stinnesom, sinom uspešnega in bogatega industrialca ter znanega politika Huga Stinnesa. Poroka je odmevala v takratnih časopisih, na Huga Stinnesa pa v nemškem jeziku še danes spominjajo nekatere stalne besedne zveze, katerih preneseni pomen se navadno povezuje z denarjem.

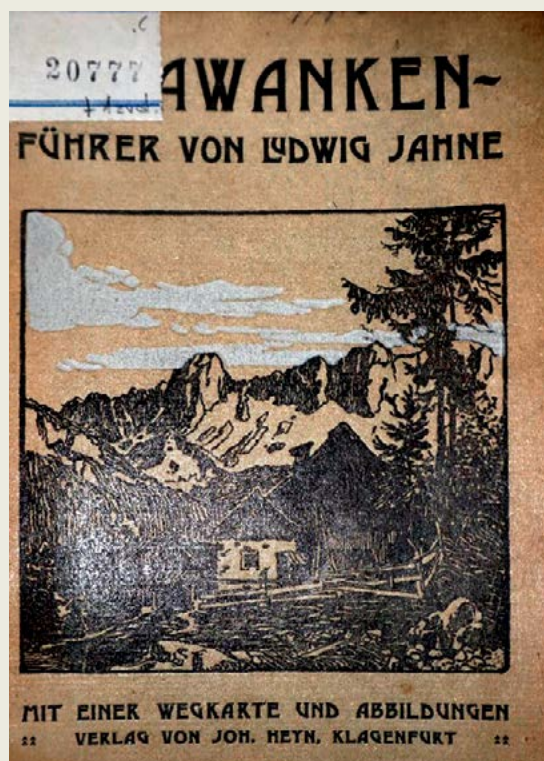
Po 49 letih delovanja, večinoma na vodilnih funkcijah, se je Ludwig Jahne leta 1926 upokojil.

Opus njegove dediščine niso samo znanstveni prispevki s področja kemije, ki jih je objavljaval v *Carinthii*, znana so tudi njegova javna predavanja v Prirodoslovnem muzeju v Celovcu. V dediščino sodijo še dela pesniškega in proznega literarnega ustvarjanja, v katerih se je zgodovinska kulisa prepletala z značilnostmi koroškega družbenega in naravnega sveta.

Čeprav se je do soljudi vedno vedel človeško in empatično, je svojim prepričanjem ostajal zvest in je z železno voljo ubiral svojo pot, ne glede na okoliščine. Prav zadnje je verjetno glavni razlog, da je bil na področju takratne turisticke tako uspešen, predvsem pa prodoren.

Leta 1877 je bil Jahne eden izmed ustanoviteljev Podružnice Železne Kaple Avstrijskega turističnega kluba (Österreichischer Touristenklub, Sektion Eisenkappel). Leta 1904 je ustanovil Gau Karavanken Celovške sekcije Nemško-Avstrijskega planinskega društva DÖAV (Deutscher und Österreichischer Alpenverein) in jo

Vir Narodni
muzej





Vir svetovni splet

dvajset let vodil kot predsednik. Bil je častni član številnih planinskih društev različnih koroških krajev (Železne Kaple, Bistrice v Rožu in Rožek na Dravi) ter dolgoletni direktor Celovške sekcije planinskega društva. Največji uspeh si je Jahne prislužil s prizadevanji pri gradnji Celovške kočice (Klagenfurter Hütte) leta 1906, ki stoji pod Ovcjim vrhom (Kozjak)/Geissberg (Kosiak). Gre za priljubljeno izletniško točko, po Ludwigu Jahneju pa so v njej poimenovali tudi sobo.

Ludwig Jahne je planinske prispevke objavljajal v številnih časopisih, poleg že omenjenega *Freie Stimmen* tudi v *Blätter für Alpenländer Österreichs* in drugje. Bil je avtor mnogih planinskih vodnikov, v katerih se je posvečal predvsem Karavankam in Savinjskim Alpam in ki so bili izdani pred prvo svetovno vojno in po njej.

Prvotni planinski vodniki so bili izrazito opisni in so vključevali različne etimološke razlage, etnološke in

zgodovinske opise ter opise gospodarskih razmer. V njihovih besedilih se je ohranilo marsikaj, kar še danes vzbuja zanimanje.

Tako je na primer Jahne pri etimološki razlagi imena Karavanke izhajal iz keltskih besed Kara (kamen) Wanka (travnik), kar naj bi torej označevalo kamnit travnik. Prav tako je bil prvi, ki je omenil nemško ime za Stol (Hochstuhl) v svojem vodniku leta 1882.¹

Zavedal se je, da slovenska izgovarjava geografskih imen za nemško govoreče gorohodce ni preprosta, zato jih je miril, da za obisk Karavank znanje slovenskega jezika ni potrebno, saj so domačini večinoma govorili nemško. Ti so bili po njegovih besedah miroljubni, preprosti in predvsem pošteni.

Gospodarske razmere na tem območju so se mu zdele neugodne. Po njegovem je primanjkovalo dobre industrije, žito pa je komaj zadostilo potrebam dežele. Opazil je, da so bogati vodni viri ostajali neizkoriščeni, kar v preteklosti ni bilo tako. Rudarstvo je prebivalcem nudilo možnost zaslužka, a so bile razmere težavne in panoga v zatonu. Surovine so bile po večini v hribovju, njihov izkop in transport pa sta bila povezana z visokimi stroški. Posledično je prebivalstvo vedno bolj upalo v rastoč tujski promet. Jahne je tako kot drugi avtorji planinskih vodnikov pisal na podlagi lastnih izkušenj. To je razlog za njihove prepričljive in podrobne opise. Bil je izvrsten poznavalec dežele v vseh njenih podrobnostih, od geografskih in nacionalnih do zgodovinskih. Gre za virtuozna umetelnih oblik lirike, epike in celo dramatike, gotovo pa je največ prispeval na področju takratne turistike. Na tem področju so znana njegova konkretna prizadevanja pri ustanavljanju in vodenju planinskih društev na Koroškem, predvsem pa pri pisanju planinskih vodnikov. Rdeča nit, ki povezuje vsa področja njegovega delovanja, je ljubezen do zgodovine, narave in nemškega naroda (žal zelo pomemben prispevek k planinski literaturi nekoliko zasenči njegovo ponemčenje domačih imen; op. ur.). ●

¹ Ludwig Jahne, *Führer durch die Karawanken* (Lechner, Wien 1882), str. 46.

POSTANI ČLAN DO MARCA IN IZKORISTI POPUST NA LETNO NAROČNINO NA PLANINSKI VESTNIK



Zaradi situacije s koronavirusom podaljšujemo možnost ureditve članstva do konca februarja 2021. Položnice za letno naročnino na Planinski vestnik bodo poslane konec marca 2021. Do **konca februarja** pa imate še čas, da izkoristite možnost za cenejšo naročnino na revijo. Kako do tega popusta?

Če do konca februarja 2021 sklenete ali podaljšajte svoje članstvo v izbranem planinskem društvu, bo na položnici upoštevan 25-odstotni članski popust.

Upravičeni boste tudi do ugodnosti, ki vam jih prinaša članstvo v eni največjih in najbolj množičnih organizacij v Sloveniji.

Planinsko članarino lahko uredite v izbranem PD, na sedežu PZS ali na spletni strani <https://clanarina.pzs.si>. Več informacij dobite na telefonski številki 01 43 45690 ter na spletnih straneh pv@pzs.si in www.pzs.si. V prijetno družbo, ki jo združuje ljubezen do hribov, pa lahko povabite tudi svojega najboljšega prijatelja, sorodnika ali simpatijo: podarite mu celoletno (ali polletno) naročnino na *Planinski vestnik*.